

VĂN BIA TRÙNG TU CHÙA QUỲNH KHÂU THỜI LÊ VINH TỘ

Văn bia trùng tu chùa Quỳnh Khâu thời Lê Vĩnh Tộ

Tác giả: Nguyễn Văn Thịnh
Tạp chí Nghiên cứu Phật học Số tháng 1/2024

Văn bia góp phần làm sáng tỏ quá trình trùng tu tòa thượng điện và công trình khác của chùa. Bên cạnh đó, bài minh ca ngợi vẻ cao lớn của chùa Quỳnh Khâu tọa lạc trên nền phúc địa, linh thiêng kì lạ.

Tác giả: **Nguyễn Văn Thịnh**
Tạp chí Nghiên cứu Phật học Số tháng 1/2024

1. Mở đầu

Chùa Cương Xá còn có tên gọi là Quỳnh Khâu Tự (Chùa Gò Ngọc), chùa nằm trên một gò đất cao phía Tây Nam của làng. Phía Tây của chùa giáp với làng Khuê Liễu, Tây Nam giáp với thôn Thanh Liễu và Liễu Tràng, phía Nam giáp với làng Đông Quan và làng Bảo Thái, phía Bắc giáp với phường Hải Tân - thành phố Hải Dương.

Chùa có tổng diện tích hơn 7000m². Trong dân gian còn có câu ca là: thứ nhất đồng da, thứ nhì đồng gạo, thứ ba đồng chùa; theo văn bia Trùng tu Quỳnh Khâu tự bi kí tịnh minh ghi lại chùa được trùng tu lần thứ nhất vào ngày tốt tháng 3 đời vua Lê Vĩnh Tộ năm thứ 9 (1627). Qua nội dung văn bia cho biết trong lần trùng tu này chùa được trùng tu thượng điện, trên mái lợp ngói, xung quanh xây gạch và thêm đá.

2. Nội dung văn bia

Bia đá hiện nay đang được bảo quản trên Tam Bảo của chùa. Bia khắc 1 mặt, 12 dòng. Diềm bia trang trí bởi nhiều rồng, trán bia trang trí lưỡng long trầu nhật.

Nguyên văn chữ Hán

重修瓊丘寺碑記並銘

蓋聞: 寺者乃天柱也, 造之以 接萬靈, 善者出於心也. 種之必 有餘慶. 原瓊丘寺者跡伽藍, 今 有靈應於本社, 前沙弥比丘阮, 字真智, 勝錢財, 字德莊禪師先 發錢財, 留與重修上殿, 於丙辰 年春節良晨姜舍村大小等興功, 買木命匠豎柱上梁, 瓦片葺盖, 四圍土砌壁階, 其功德, 巍巍廣 大, 豈小補云:

十方諸佛証明

節彼瓊丘

儼居福地

最秀最靈

多 奇多異

美矣名鄉

壯哉國勢

諸佛証明

子苗裔

□ □ □ □

茲立碑

永祚九年三月穀日

Phiên âm:

Trọng tu Quỳnh Khâu tự bi kí tịnh minh

Cái văn: Tự giả nãi thiên trụ dã. Tạo chi dĩ tiếp vạn linh, thiện giả xuất dĩ tâm dã. Chúng chi tất hữu dư khánh. Nguyên Quỳnh Khâu tự giả tích già lam.

Kim hữu linh ứng, ư bản xã, tiền Sa di tử khâu Nguyễn, tự Chân Trí, thắng tiền tài, tự Đức Trang thiền sư, tiên phát tiền tài, lưu dữ trùng tu thượng điện, ư Bính Thìn niên xuân tiết lương thần Khương Xá thôn đại tiểu đẳng hưng công, mại mộc mệnh tượng thụ trụ thượng lương, ngoã phiến tập cái, tứ vi thổ thể bích giai, kì công đức, nguy nguy quảng đại, khởi tiểu bổ vân:

Thập phương Chư Phật chứng minh

Tiết bị Quỳnh Khâu

Nghiêm cư phúc địa

Tối tú tối linh

Đa cơ đa dị

Mĩ hĩ danh hương

Tráng tai quốc thế

Chư Phật chứng minh

Tử miêu duệ

Tư lập bi

□□□□

Vĩnh Tộ cửu niên tam nguyệt cốc nhật

Dịch nghĩa:

VĂN BIA TRÙNG TU [CHÙA QUỲNH KHÂU](#) VÀ BÀI MINH

Từng nghe: Việc chùa là trọng sự, xây chùa để tiếp dắt muôn loài. Làm việc thiện xuất phát từ tâm vậy. Vun trồng việc thiện để tăng phúc. Chùa Quỳnh Khâu xưa là chốn Già lam(1).

Nay đã linh ứng, vị Tì kheo tự Chân Trí tức Thiền sư Trang Nghiêm người họ Nguyễn ở bản thôn, khi làm Sa di đã phát tiền của để trùng tu Thượng điện, vào buổi sáng tươi đẹp mùa xuân năm Bính Thìn (1616), kẻ lớn người bé thôn Khương Xá xây dựng công trình, mua gỗ lệnh thợ khéo dựng thượng lương, lợp ngói thượng điện, bốn phía tường xây bằng gạch lớn, xây thêm đá, công đức ấy thật lớn lao rộng rãi, há đâu chỉ là việc tu bổ nhỏ đâu:

Mười phương Chư Phật chứng minh

Cao lớn Quỳnh Khâu(2),

Trang nghiêm đất phúc.

Cả đẹp cả thiêng,

Cả kì cả dị.

Đẹp thay tên làng,

Mạnh mẽ thế nước.

Chư Phật chứng minh,

Con cháu giống nòi.

Nay lập bia.

□□□□

Ngày tốt tháng 3 năm Vĩnh Tộ thứ 9 (1627)

Tóm lại, tấm bia “Trùng tu Quỳnh Khâu tự bi kí tịnh minh” chứa đựng giá trị to lớn về mặt lịch sử. Văn bia góp phần làm sáng tỏ quá trình trùng tu tòa thượng điện và công trình khác của chùa. Bên cạnh đó, bài minh ca ngợi vẻ cao lớn của chùa Quỳnh Khâu tọa lạc trên nền phúc địa, linh thiêng kì lạ.

Tác giả: **Nguyễn Văn Thịnh**

Tạp chí Nghiên cứu Phật học Số tháng 1/2024

CHÚ THÍCH:

- (1) Là nơi thanh tịnh để tu tập thiền định. Tức là ngôi chùa.
- (2) Gò ngọc